

PRANCIŠKA URŠULĖ IŠ KARIBUTŲ-VIŠNIOVECKIŲ RADVILIENĖ

IŠGANINGI PERSPĖJIMAI ARBA GYVENIMO PATARIMAI, JOS MALONYBĖS KUNIGAIKŠTIENĖS PRANCIŠKOS URŠULĖS IŠ KARIBUTŲ-VIŠNIOVECKIŲ RADVILIENĖS, VILNIAUS VAIVADIENĖS, DIDŽIOSIOS LDK ETMONIENĖS, SURAŠYTI SAVO DUKRAI ONAI MARIJAI 1732

Perspėjimai dukrai mano Onai Marijai, kokia turėtų būti tolesniame savo gyvenime, jeigu pati negalėčiau jos lavinti, eidama su Dievo valia ten, kur nelaboji silpnybė nuvesti gali, taigi dabar Viešpaties nuosprendžio narsia širdimi laukdama, nurodau savo numylėtai dukrai šias dorybes, kurias eilėmis aprašiau dėl didesnio malonumo ir geresnio įsiminimo.

Dieve, kuris sprendi ir skiri
Gyvenimo, nelaimių, rūpesčių ir vargų baigtį,
Tavo valia, Tavo įsakymu
amžių užbaigia mirtis, žmogus to pakeisti negali,
aš tos akimirkos nenoriu ilgiau laukti,
tad kol manęs dar neapleido jėgos,
narsia širdimi aš mirtį sutiksiu, tik, Dieve,
leisk man deramai palikti šį pasaulį.
Silpnumas mane jau iš visų pusių supa,
nors gyvenu, bet jau lyg negyvenčiau.
Bet ar kas gali priešintis Tavo sprendimams?
Tu valdai gyvenimą, Tu siunti mirtį, Dieve.
Iš savo gerumo, vardan visko, ką esi sukūręs,
leisk, maldauju, savuoju gyvenimu atpirkti
tėvą ir dukrą; arba tą lemtingą dieną
visiems į vieną kapą kartu atgulti.
O jei pavyktų Tave permaldauti,
kad mano mylimas vyras liktų su dukra gyventi,
aš nebūčiau trečia, mielai už juos abu
savo gyvenimą kaip užstatą atiduočiau.
Taigi matydama, kad niekas negali būti tikras
dėl Tavo išstarmės, nesuvokiamas Dieve,
suvokdama žmogaus gyvenimą voratinkliu esant,
rašau šiuos punktus savo vienatinei dukrai.

ANTRAS PUNKTAS

Vos tik po nakties sapnas tau praveria akis,
apsiginkluok kryžiumi¹, lai mintis į dangų kyla.
Prieš apsilvildama, parklupk ant kelių,
pirma aprenki savo sielą, tik tada pati apsirenki,

---

¹ Militia vitae, Kristaus riterystės topika.

išrenk sąžinę, ar nakties metą
mintis ir sielą laikei pažabojus,
bet net jei ką nuodėmingo pastebėtum,
ar dėl nuobodžiaujančios širdies užgaidų,
nepraleiski mišių, net jei kas nors įdomaus
atsitiktų, nesigręžk pažiūrėti.
Klausykis kantriai, o dukra mylimoji,
lyg stovėtum prieš Viešpaties teismą.

TREČIAS PUNKTAS

Tuščioms grožybėms, koketavimui ir puošniems apdarams
laiko negaiški; jei nori ramybės,
tardamasi su veidrodžiu dėl savęs
galvok, kad Dievo ranka visa tai davė.
Šlovink Viešpatį ir kuomet pagal pasaulio madą
tave puoš brangi suknia,
brangūs nėriniai, primink sau,
kad tik viena drobulė bus su tavimi karste.
Saugokis pataikūnų, nes tie iki padangių
Tave išaukštins, prikurs įvairių pagyrimų,
tačiau žinok, jog ką turi, turi iš Viešpaties rankų,
ir būsi laiminga, o dukra mylima.

PENKTAS PUNKTAS

Už visa blogiausią išvaryk iš širdies puikybę,
kur ji yra, gyvenimas ramus nebūna.
Tai nedorybių nedorybė – pats Dievas ja bjaurisi,
ji geras mintis iškreipia ir paverčia gėdingomis.
Talentas – tai *dubia*², ieškok prieš jį skydo,
viskam pakanka santūrumo ir proto.
Atmink, kad esi laisvame krašte išauginta,
be to, bajoriškam luomui priklausanti.
Sergėki garbę, pagal ją visa derinki,
gerai pažindama save, stenkis
nežvelgti į kitus iš aukšto, net jei tau tarnauja
Fortūna, tuomet ji duos dar daugiau ir ilgesniam laikui.

SEPTINTAS PUNKTAS

Turėk santūrumo, o ne geisk godžiai,
būk dosni ir iš kitų imk teisingai,
o ne gobšiai; nieko netrokški,
iš kitų neimk, tačiau nešvaistyk ir savo.
Už paslaugą, kai gali, atsilygink savo artimui paslauga,
dabok ir atmink savo seną tarną.
Tarkis su juo, gerbk, mylėk ir apdovanok.

---

² Dubium (lot.) – abejonė; čia – abejotinas dalykas, vertybė.

Paslaptj savo saugok, nieko neišduok.
Nebūk smalsuolė, neklausk apgaulingai.
Siek ir savo naudos, bet sąžiningai.
Būk gailestinga visiems varguoliams,
tegul godulys tavo širdies nevilioja.

Vertė Aida Ažubalytė

Trys Baroko saulėlydžio literatai: Pranciška Uršulė Radvilienė, Konstancija Benislavška, Juozapas Baka, Chrestomatija,
Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2003, p. 19–23.